

ÅLANDS MILJÖPRÖVNINGSNÄMND

Strandgatan 25
22 100 Mariehamn
Tel.nr. (018) 25000 växel, (018) 25127 direkt
Fax.nr. (018) 16595

BESLUT

Ärendenummer

ÅMI-01-8

Beslutsdatum

15.02.2005

Postningsdag

15.02.2005

Sökanden

Torsten och Margareta Nordberg
22840 Lappo

Ärende

Torsten och Margareta Nordberg söker om miljötillstånd enligt 11 § landskapslagen om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001), nedan kallad miljöskyddslagen och enligt 6 kap. 18 § 1 mom. punkt j) vattenlagen för landskapet Åland (61/1996), nedan kallad vattenlagen.

Ansökan avser tillstånd för ny fiskodling vid Ljungskär (se bilaga 3) på fastigheten Norrgårds RNr 3:11 i Lappo, Brändö. Verksamheten skulle innefatta en årlig produktion av 250 000 kg regnbågslox för konsumtion.

Beslut

Miljöprövningsnämnden avslår med stöd av 24 § miljöskyddslagen Torsten och Margareta Nordbergs ansökan om miljötillstånd för inledande av ny verksamhet omfattande produktion av regnbågslox vid Ljungskär på fastigheten Norrgårds RNr 3:11 i Brändö kommun.

Miljöberättelse

Miljökonsekvensbedömning behöver inte uppgöras i detta ärende. Den information och utredning som, enligt 5 § landskapsförordning om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000), skall ingå i miljöberättelsen till detta beslut finns i beslutet.

Beslutsmotivering

Ålands miljöprövningsnämnd har granskat miljötillståndsansökan och förutsättningarna för beviljande av tillstånd. Vid avgörandet har nämnden även beaktat vad som bestämts om skydd av allmänna och enskilda intressen.

Miljöprövningsnämnden konstaterar att Östersjön är utsatt för hård belastning både via luften och från kustområdena. Forskning har visat att Östersjöns marina miljö och ekologiska system, på grund av Östersjöns speciella egenskaper, är särskilt känsliga för påverkningar. Enligt förarbetena till vattenlagen är övergödning ett av de största vattenvårdsproblemet i saltsjön. Nämnden konstaterar vidare att fiskodling bidrar till övergödningen då den innebär ett nettotillskott av närsalter till vattnet. Även om fiskodlingens bidrag till Östersjöns totala övergödningssystem är relativt litet, är det ur ett åländskt perspektiv det största enskilda bidraget. Enligt den uträkning som Ålands landskapsregering har gjort över olika belastningskällors andel av totalbelastningen av fosfor och kväve år 2001 bidrog fiskodlingen med 66 % av den totala fosforbelastningen från land och 50 % av kväveutsläppen. Ålands landskapsregering har mot bakgrund av Östersjöns tillstånd, i likhet med riket och internationella samarbetsorgan som t.ex. Helsingforskommissionen (Helcom), satt upp en målsättning om att minska närsaltbelastningen på Östersjön.

Storleken av en fiskodlingsverksamhets belastning på vattenmiljön, med dagens teknik omfattande odling i nätkassar, är beroende av mängden genom fodret tillförda närsalter till vattnet, vilka krav på närsalter fisken har för bibehållen tillväxt och välmående, utfodringsteknik samt av de foder som finns tillgängliga på marknaden. Verksamheten som avses i ansökan skulle enligt miljöprövningsnämndens beräkning förorsaka en årlig teoretisk belastning på vattenmiljön om 1444 kg fosfor och 11814 kg kväve. Beräkningen av odlingens belastning har utgått från att sökanden har ansökt om att odla 250 ton fisk, bedömningen att bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är tillämpbar är en foderfaktor på 1,15 och att fodret innehåller 0,85 % fosfor och 6,5 % kväve samt att fisken binder 0,4% fosfor och 2,75% kväve.

Tabell 3: Nämndens beräkningar av teoretisk och specifik belastning för odlingsverksamheten

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Nya villkor för tillåtet närsaltinnehåll i fodret	2444	18690
Tillåtet närsaltinnehåll ger max. fodermängd	287529	287538
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,15)	250026	250033
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	1000	6876
<i>Teoretisk belastning</i>	1444	11814
<i>Specifik belastning</i>	0,006	0,047

Sökanden har i sin ansökan bifogat en egen beräkning av den teoretiska belastningen till 1000 kg fosfor och 10375 kg kväve. Emellertid har ett räknefel begåtts i och med att den teoretiska belastningen beräknats utifrån mängden fisk och inte mängden foder. Med de uppgifter som sökanden angett d.v.s. 0,8 % fosfor, 6,9 gram kväve och en foderfaktor på 1,1 skulle den teoretiska belastningen vara 1200 kg fosfor och 12100 kg kväve enligt miljöprövningsnämndens beräkning.

Enligt 5 kap. 4 § 1 mom. vattenlagen skall landskapsregeringen utfärda sådana kvalitetsnormer som är behövliga eller lämpliga för att med god säkerhetsmarginal klara de allmänna förutsättningarna för vattenföretag eller vattenfarliga verksamheter som anges i 5 kap. 1 och 2 §§ vattenlagen.

Enligt 5 kap. 9 § i vattenlagen får ny eller ändrad verksamhet i vattenområde, för vilken kvalitetsnormer som syftar till att begränsa övergödning inte gäller, endast komma till

stånd om det visas att verksamheten inte kan bidra till ökad övergödning i området eller att förbättringsoverskott nyttjas enligt bestämmelserna i vattenlagens 5 kap. 12 §.

Miljöprövningsnämnden konstaterar att landskapsregeringen ej utfärdat kvalitetsnormer och att sökanden ej yrkat på nyttjande av förbättringsoverskott samt att ansökan avser beviljande av tillstånd för ny vattenfarlig verksamhet. Miljöprövningsnämnden konstaterar vidare att det är vetenskapligt dokumenterat att fiskodling bidrar till övergödningen. Sökanden har i sin ansökan bilagt en rapport av Nordvarg L., Johansson T. och Håkansson L. "*Vattenbrukets miljöeffekter Intereg IIA skärgården (34/96)*", Uppsala universitet, som ytterligare bekräftar att så är fallet.

Den anläggning som avses i ansökan skulle placeras på fastighet 3:11 i ett vattenområde väster om Ljungskär i Brändö kommun. Sökanden har vid ett tidigare tillfälle ansökt om tillstånd för inledande av fiskodlingsverksamhet på samma fastighet och därmed i samma vattenområde (se bilaga 3 och 4). I det ärendet (ÅMI 99-01-71, beslut vid miljöprövningsnämnden den 12.09.2000) anhöll sökanden om att få tillstånd att odla 250 ton fisk och enligt sökanden därmed belasta vattenområdet med 1250 kg fosfor och 10375 kg kväve per år. Av Husö biologiska stations utlåtande i ärendet framgår att fiskodlingen skulle bidra till ökad övergödning i området. En utökning av fiskodlingsverksamheten med 250 ton kan enligt Husö biologiska station betydligt försämra vattenkvaliteten, då en stor del av närsaltarna kan transporteras till Lappo-området med norrutgående strömmar och där öka effekterna av belastningen från de befintliga fiskodlingarna.

Enligt ovanstående beräkningar skulle den ansökta verksamheten belasta vattenmiljön i samma område som i den tidigare ansökan med 1200-1444 kg fosfor och 11814-12100 kg kväve, beroende på vilket foder som används och vilken foderfaktor som förväntas uppnås, vilket är en likvärdig belastning som i ärende ÅMI-99-01-71. Nämnden konstaterar att odlingsplatsens läge har flyttats en bit norrut, men att det rör sig om samma vattenområde. Nämnden har utgående från ovanstående bedömt Husös utlåtande vara tillämpligt även i detta ärende, då utlåtandet bedömer effekterna av en utökad verksamhet i vattenområdet som helhet.

Enligt 6 kap. 4 § vattenlagen får tillstånd ges endast om det är utrett att vattenlagens bestämmelser och bestämmelser som utfärdats med stöd av vattenlagen lagen är uppfyllda. Miljöprövningsnämnden konstaterar att den ansökta verksamheten står i strid med vattenlagens 5 kap. 9 § och avslår därför ansökan.

Sökanden har yrkat på att nämnden med hänsyn till praxis och sedvanerätt skall lämna vattenlagens bestämmelser utan beaktande. Nämnden konstaterar att eftersom lagen, vilken utgör den primära rättskälla som nämnden har att arbeta efter, inte lämnar något utrymme för beviljande av tillstånd i detta ärende kan inte lagens bestämmelser lämnas utan beaktande med hänvisning till en sekundär rättskälla som sedvanerätt. Vidare har miljöprövningsnämnden avstått från att inhämta utlåtande från kommunen och landskapsregeringen då nämnden gjort bedömningen att förutsättning för att bevilja tillstånd saknas i detta ärende.

Med ovanstående motiveringar finner miljöprövningsnämnden grund för att avslå ansökan om miljötillstånd för odling av fisk i havet vid Ljungskär, Brändö.

Tillämpade lagrum

- Landskapslag om miljöskydd och miljötillstånd (30/2001): 1-9 §§, 11 §, 22-24 §§
- Vattenlag för landskapet Åland (61/1996): 1 kap 1 § och 3 §, 2 kap. 2-3 §§, 4 kap. 1, 3-8a §§, 5 kap. 1 § 1 mom. 4 §, 9 § 2 mom. och 12§, 6 kap. 4 §, 18 § punkt j) och 28§.
- Landskapsförordning om miljöberättelser och miljökonsekvensbedömningar (10/2000) 5 §
- Landskapslag om Ålands miljöprövningsnämnd (65/1997)

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs:

Avgift enligt avgiftsstadga	134,55 €
<u>Annonskostnader</u>	<u>00,00 €</u>
Totalt	134,55€

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Underlag för beslut
3. Fiskodlingens placering i detta ärende
4. Fiskodlingens placering i ärende ÅMI-99-01-71
5. Utlåtande från Husö Biologiska station i ärende ÅMI-99-01-71
6. Besvärсанvisning

Detta beslut har upprättats i två likalydande exemplar. Ett exemplar sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras vid Ålands miljöprövningsnämnd.

Lars Janlöv
Ordförande

Sofi Helenius
Föredragande

Ärendehantering

Ansökan har inkommit till miljöprövningsnämnden 31.01.2001.

Kungörelse av ansökan

Ansökan kungjordes under tiden 14.01.2005 – 04.02.2005 på Brändö kommunkansli och Ålands landskapsregerings anslagstavlor. Alla kända sakägare delgavs kännedom om ansökan per brev. I kungörelsen och delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Under kungörelsetiden har inte några yttranden inkommit till miljöprövningsnämnden.

Utlåtanden

Miljöprövningsnämnden har på grund av ärendets art avstått ifrån att inhämta utlåtanden.

Kungörelse av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet kungörs på Brändö kommuns samt Ålands landskapsregerings anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på kommunkansliet och på Ålands landskapsregerings registratorskansli. Beslutet finns även tillgängligt på Internet på Ålands miljöprövningsnämnds hemsida, www.mpn.aland.fi.

I kungörelsen framgår att sakägare kan anföra besvär över lagligheten av beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

Underlag för beslut

Ansökan

Torsten och Margareta Nordberg anhåller om att få tillstånd till att på fastigheten RNr 3:11 i Brändö få odla 250 ton regnbåge. Vattenområdet som avses ägs av sökanden.

Beskrivning av verksamheten

Odlingen som avses i ansökan skulle vara av standardtyp med nätkassar i havet. Nätkassarna skulle vara tio till antalet med en sammanlagd volym om ca. 10000 kubikmeter. Fisken är tänkt att utfodras med mekanisk utblåsning. Slakt kommer att ske under höst och vinter vid någon godkänd slaktanläggning. Sökanden uppger i sin ansökan att död fisk planeras föras till en på hemlandet befintlig komposteringsanläggning.

Enligt sökanden skall verksamhetens miljöpåverkan minimeras genom en optimerad odlingsprocess, professionell skötsel med optimal foderutvinning (FK 1,1), rationell datauppföljning och minimal dödlighet samt med sättfisk av god kvalitet.

Verksamheten beräknas enligt sökanden ge 2,5 arbetsplatser vilket också uppges vara motivet till ansökan.

Beskrivning av vattenområdet

Sökanden uppger att det i området som avses i ansökan inte finns någon fritidsbebyggelse eller annan form av aktivitet. Vidare finns enligt sökanden inte särskilda skyddsvärden, skyddsområden eller allmänna rekreationsområden i området. Av den karta som inlämnats i ärendet framgår att det strax utanför en tvåkilometers radie från odlingen finns två naturreservat sydväst om Ljungskär.

Vad gäller vattenkvaliteten i området hänvisar sökanden till uppgifter från det av Ålands landskapsregering godkända gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993 (reviderades 2001) för den befintliga odling vid Lejrund.

Sökanden uppger baserat på erfarenhet att området domineras av strömmar i nord-sydlig och i omvänd riktning. Sökanden uppger dock vidare att det saknas vetenskapliga mätningar vattenströmningar och vattenutbytet i det aktuella området. Vattendjupet vid odlingen 15-18 meter.